

Inflace a měna

Národní hospodářství - 2. seminář

Podzim 2016

Sem. skupiny Libora Kyncla

S využitím materiálů Dany Šramkové

Témata případových studií na 3. seminář sem. skup. dr. Kyncla

1. Trh práce - nabídka, poptávka, tržní cena práce
2. Cena práce = mzda, plat, odměny, minimální mzda
3. Nezaměstnanost, její vymezení a ekonomicky aktivní obyvatelstvo
4. Soukromé agentury práce, personální agentury
5. Úřad práce České republiky a podpora v nezaměstnanosti
6. Státní politika zaměstnanosti

Kde se vzal koncept a název Národního hospodářství?

KDO JE TO ?

KAREL ENGLIŠ

- ▶ *"Kdo sloužíš vlasti, odměny nečekej."*
- ▶ 17.srpna 1880 v Hrabyni u Opavy
- ▶ zemřel 13.června 1961 v Hrabyni u Opavy
- ▶ Sociální politika (1916)
- ▶ Theorie statistiky a spotřebního hospodářství (1917)
- ▶ Základy hospodářského myšlení (1922)
- ▶ Soustava národního hospodářství (1938)

Okruhy na druhém semináři

1. Co je to inflace (příklady správné a nesprávné definice), co je to cenová stabilita a jaké jsou druhy inflace, deflace, desinflace? K čemu slouží měření inflace?
2. Jaké existují příčiny (včetně grafů) a důsledky inflace? Jak zvýšit inflaci, jak snížit inflaci?
3. Jaké existují způsoby měření inflace, vysvětlete pojem implicitní cenový deflátor? Uveďte příklad výpočtu.
4. Jak měří inflaci ČSÚ, co znamenají jednotlivé zveřejňované míry inflace (Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu, Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku, Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k předchozímu měsíci, bazické indexy)?
5. Co je to očekávaná, anticipovaná a neanticipovaná inflace, skrytá inflace, potlačená inflace, jaký je vztah inflace a úrokové míry, nominální a reálná úroková sazba?
6. Co je to měna, měnový kurz, režimy měnových kurzů, apreciacie měny, depreciace měny, devalvace a revalvace měny, faktory ovlivňující měnový kurz, parita kupní síly, nominální a reálný měnový kurz?

Magický čtyřúhelník

G stands for average yearly rate of real output growth [%].

U stands for average yearly rate of unemployment [%].

I stands for average yearly inflation rate [%].

B represents average portion of balance of payments on current account as a part of nominal output [%].

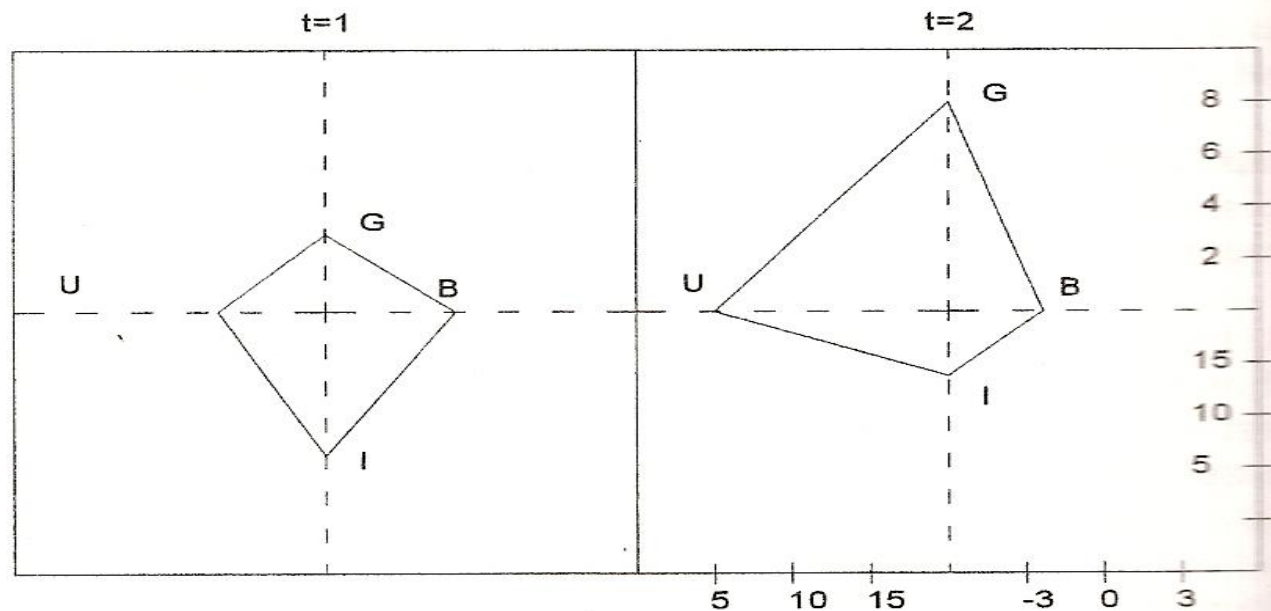

Fig. 40. Magic tetragon.

(Korytářová)

Magický čtyřúhelník

- ▶ Sledování maximalizace/minimalizace jednotlivých veličin si vzájemně může odporovat.
- ▶ Určitá ekonomická politika proto může ovlivňovat pouze jednu veličinu jako hlavní cíl, ostatní veličiny ovlivňuje pouze jako vedlejší cíle, které nesmí ohrozit cíl hlavní.
- ▶ Příklad další slide: cenová stabilita - sledování míry inflace centrální bankou.
- ▶ Primární ovlivňovaná veličina (např. výše výdajů v určitém sektoru) $\times$ měřená veličina (růst HDP).

Vymezení inflace a cenová stabilita

Cenová stabilita = průměrná meziroční míra inflace v optimální hodnotě do 2 %

- Inflace
  - Pokles kupní síly peněžní jednotky (nikoliv kupní síly lidí)
  - Růst cenové hladiny
- Deflace vs. Dezinflace
- Měření inflace
  - Cenové indexy (spotřebitelských cen, cen výrobců)
  - Deflátor HDP

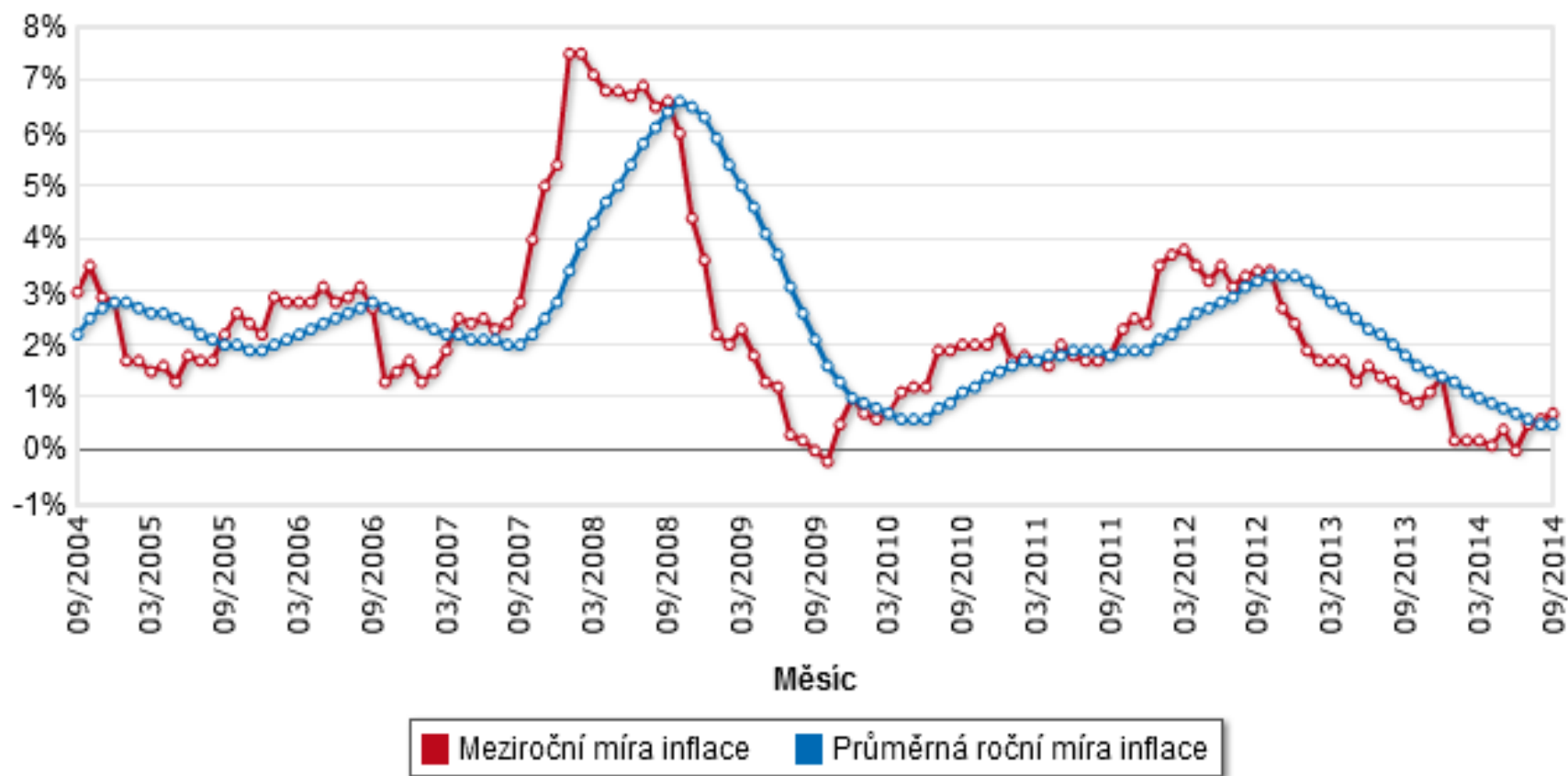
Cíl centrálního bankovníctví v ČR podle Ústavy a v eurozóně

- ▶ Cenová stabilita = meziroční míra růstu harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (míra inflace) do výše 2%.
- ▶ <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/pricestab/html/index.cs.html>

Míra inflace

Míra inflace v procentech

Zdroj: ČSÚ

Příčiny inflace

- ▶ Poptávková inflace
- ▶ Nabídková inflace

Nástroje hospodářské politiky

- ▶ Fiskální HP
  - ▶ Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů
- ▶ Monetární HP - úzké propojení s inflací
  - ▶ Výše úrokových sazeb, výše povinných minimálních rezerv, operace na volném trhu
- ▶ Důchodová HP
  - ▶ Regulace v oblasti mezd a cen
- ▶ Vnější obchodní a měnová politika
  - ▶ Cla, měnové kurzy

Ovlivňování inflace monetární politikou centrální banky

- ▶ Prostřednictvím změny peněžní zásoby v ekonomice (nabídka peněz = money supply)
- ▶ Zvýšení množství peněz v ekonomice (vyšší nabídka) => zvýšení stávající míry inflace
- ▶ Snížení množství peněz v ekonomice (nižší nabídka) => snížení stávající míry inflace

Devizové intervence

- ▶ Nákup cizí měny za nově emitovaný obnos domácí měny
  - ▶ Zvýšení množství domácí měny z oběhu (vyšší peněžní zásoba)
  - ▶ Oslabování domácí měny (devizový kurz z 25 CZK / 1 EUR na 27 CZK / 1 EUR)
  - ▶ Tím se zvýší míra inflace
  - ▶ Proběhlo a probíhá v ČR od roku 2013
- ▶ Prodej cizí měny za peníze tržních subjektů
  - ▶ Stažení části obíhající domácí měny z oběhu (nižší peněžní zásoba)
  - ▶ Vede k posilování domácí měny (devizový kurz z 27 CZK / 1 EUR na 25 CZK / 1 EUR)
  - ▶ Tím se sníží míra inflace
  - ▶ Zřejmě proběhne při ukončení devizových intervencí

Česká národní banka

Základní charakteristika ČNB

- ▶ Právní forma: PO veřejného práva (sui generis)
- ▶ Sídlo: Praha
- ▶ Vznik: ze zákona, k 1.1.1993, rozdělením SBČS

- ▶ Ústřední banka České republiky

- ▶ Od 1.4.2006 **orgán sjednoceného dohledu** nad finančním **trhem** s kompetencemi správního úřadu (viz zákon č. 57/2006 Sb.)

- ▶ Pobočky: 7 (v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě)

Hlavní cíl ČNB

- ▶ **péče o cenovou stabilitu** - podle článku 98 Ústavy ČR a zákona č.6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů (x dříve: stabilita měny)
- ▶ Jak ČNB tento cíl naplňuje?
  - ▶ Dosažení a udržení cenové stability, tj. **vytváření nízkoinflačního prostředí v ekonomice** ▶ vytváření podmínek pro udržitelný hospodářský růst
(stanovení inflačních cílů, http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoza/index.html);
  - ▶ ČNB ze zákona **podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády** (vedlejší cíl), pokud není v rozporu s cílem hlavním;
  - ▶ **Nezávislost** je předpokladem účinnosti měnových nástrojů vedoucích k cenové stabilitě (viz dále).

Pokud to není v rozporu s cílem hlavním (dílčí cíle):

- ▶ Péče o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v ČR
- ▶ Podpora obecné hospodářské politiky vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu
- ▶ Podpora obecné hospodářské politiky v EU se záměrem přispět k dosažení cílů EU.
- ▶ Jednání v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství

Postavení ČNB

- ▶ Centrální banka je tedy mj.:
  - ▶ ústřední bankou České republiky;
  - ▶ součástí **Evropského systému ústředních bank** (http://www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/ecb_escb/
<http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>);
  - ▶ správcem měny a výlučnou emisní institucí;
  - ▶ bankou bank v její působnosti;
  - ▶ **správcem účtů státu** (např. FÚ), kód banky **0710**;

Měnová politika - základní pojmy

- ▶ Diskontní sazba
- ▶ Inflace
- ▶ Lombardní sazba
- ▶ Měnové podmínky
- ▶ Nezávislost centrální banky
- ▶ Nominální a reálné úrokové sazby
- ▶ Nominální a reálný měnový kurz
- ▶ Pevný versus plovoucí měnový kurz
- ▶ Peněžní trh
- ▶ Prognóza inflace
- ▶ Režimy měnové politiky
- ▶ Transmisní mechanismus
- ▶ 2T repo sazba

Aktuální nastavení základních měnověpolitických nástrojů

MĚNOVĚ POLITICKÉ NÁSTROJE ČNB - změny v roce 2012

(aktuálně platné sazby **červeně**)

Platí od	2T repo sazba (%)	Diskontní sazba (%)	Lombardní sazba (%)
29.6.2012	0,50	0,25	1,50
1.10.2012	0,25	0,10	0,75
2.11.2012	0,05	0,05	0,25

Platí od	Povinné minimální rezervy z primárních vkladů (%)	
	bank (%)	stavebních spořitelén a ČMZRB (%)
7.10.1999	2	2

Cenové indexy k měření inflace

- ▶ Index spotřebitelských cen CPI
- ▶ Index cen výrobců (PPI)
- ▶ Deflátor HDP (HNP)

- ▶ Definice spotřebitelského koše

Kvantitativní členění inflace

- ▶ Mírná inflace
- ▶ Pádivá inflace
- ▶ Hyperinflace

▶ Příklad Zimbabwe:

▶ Zdroj obrázku: Wall Street Journal, 2008

Případové studie

- ▶ Ostatní témata v rámci studentských týmových prezentací případových studií (slide 5).

Děkuji za pozornost.

▶ Dotazy?

▶ libor.kyncl@law.muni.cz